

به نام خدا

لحظه‌های آفتابی

نکته‌ها و تمرین‌هایی برای پرورش خلاقیت گروه‌های سنی
«ج» و «د»

حسین فرخ مهر

۱۳۸۶

سرشناسه	فرخ مهر، حسین
عنوان و نام پدیدآور	لحظه‌های آفتابی نکته‌ها و تمرین‌هایی برای پرورش خلاقیت گروه‌های سنی 'ج' و 'د' / حسین فرخ مهر.
مشخصات نشر	تهران: عابد، ۱۳۸۶.
مشخصات ظاهری	۱۵۲ ص.: مصور.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۳۶۴-۷۹۱-۹
وضعیت فهرست‌نویسی: فیفا	
عنوان دیگر	نکته‌ها و تمرین‌هایی برای پرورش خلاقیت گروه‌های سنی 'ج' و 'د'.
موضوع	خلاقیت در کودکان.
موضوع	اندیشه و تفکر خلاق (آموزش و پرورش).
رده‌بندی کنگره	۴۳ف۸خ / BF۷۲۳
رده‌بندی دیویی	۱۵۳/۳۵
شماره کتابخانه ملی	۱۰۳۳۲۰۴

انتشارات عابد

لحظه‌های آفتابی

ناشر: عابد

مؤلف: حسین فرخ مهر

حروفچینی و صفحه‌آرایی: نوآور

نوبت و تاریخ چاپ: اول - تابستان ۸۶

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۶۴-۷۹۱-۹

آدرس مرکز پخش: خ ستارخان، خ حبیب‌اللهی، نبش کوچه جعفریان‌صادق، پلاک ۳۲

تلفن: ۶۶۵۱۳۳۲۱ تلفکس: ۶۶۵۱۵۲۳۹

فهرست مطالب

فصل اول.....	۹
فصل دوم.....	۲۲
فصل سوم.....	۴۶
فصل چهارم.....	۶۵
فصل پنجم.....	۸۵
فصل ششم.....	۱۰۹
فصل هفتم.....	۱۳۰

تقدیم به:

معلمان شایسته و آگاه که عاشقانه خدمت می‌کنند، و آتش مهر به میهن را در دل کودکان افروخته نگه می‌دارند.

تقدیم به:

کودکان و نوجوانان با ایمان که با دانش، هنر، آزادی و اندیشیدن پیوند دارند و برای سرفرازی ایران خود را آماده می‌کنند.

تقدیم به:

پدران و مادران بزرگوار و فرزانه

بچه که بودیم همه می صفا داشت
 شیطونی‌ام نشونی از خدا داشت
 روزا تو کوچه، بازی کارمون بود
 رفیقمون، دارو ندارمون بود
 یادم میاد گاهی واسه یه تیله
 دعوا می‌شد بین دو تا قبیله
 با هم سرینه گردو جنگ می‌کردیم
 عرصه روبه بزرگ تنگ می‌کردیم
 واسه یه نون قندی یا یه کلوچه
 قشقزقی به پا می‌شد تو کوچه
 مرف‌های مفت بار هم می‌کردیم
 مشیت و لگد نثار هم می‌کردیم
 اما هنوز غروب نکرده فورشید
 باز پیش تو به چشم من می‌فندید
 بازم رفاقت قدیمو داشتیم
 سر به سر همدیگه می‌گذاشتیم
 درسته که آشنیامون صفا داشت
 قهرامونم هزار تا ما برا داشت
 ملقه بودیم، بازی نگین ما بود
 همه‌اش دلامون توی کوچه‌ها بود. ...

* قدمفلی سرامی

به نام آن که جان را فکرت آموخت.

اولیاء و مربیان عزیز

در این روزگار، بیش از گذشته جوامع به ذهن‌های خلاق نیازمندند. با به کارگیری روش‌هایی می‌توان خلاقیت را در کودکان، شکوفا ساخت و به رشد آن یاری رساند تا برای دسترسی به منابع و امکانات و برخورداری از مواهب زندگانی توانمند شوند؛ و خود را برای حل مسائل آتی آماده سازند.

کودکان از بدو تولد رفتارهایی از خود بروز می‌دهند که حاکی از خلاقیت بالقوه‌ی آنان است. این توانایی به علل مختلف در برخی بیشتر است و در برخی کمتر.

کودکان از قدرت یادگیری شگرفی برخوردارند و برای بالندگی خلاقیت به محیط و شرایط مناسب نیاز دارند. فراهم آوردن فرصت‌هایی برای آزمایش، تجربه‌اندوزی، برخورداری از منابع عینی، برقراری ارتباط با جهان پیرامون، پذیرش نظرهای غیرعادی، بررسی همه‌ی امکانات از جانب کودکان، طرح مسائل روزمره با کودکان و... خلاقیت کودکان را شکوفا می‌سازد.

عواملی مانند: نگرش‌های بازدارنده‌ی فراگیران دربارهی خودشان، محدود ساختن کنجکاویشان از سوی بزرگترها، کمبود پشتکار، سرکوب تخیل، تأکید بر تولید بیش از فرایند و... موانعی برای رویش خلاقیت محسوب می‌شوند که باید نسبت به آن‌ها از میان برداشتن آن‌ها اهتمام نمود.

خلاقیت، فعالیتی فکری است. و رشد و پرورش آن همچون سایر استعدادها و توانایی‌های انسان به هدایت و آموزش نیاز دارد. چنان‌چه شرایط مناسب علمی، اجتماعی و فرهنگی را برای پرورش آن فراهم نیاوریم، کوشش‌ها و آروزها بی‌ثمر خواهد ماند. پرورش خلاقیت، زیر بنای تعلیم و تربیت کودکان و نوجوانان می‌باشد. ایجاد شرایط مطلوب در محیط خانوادگی و آموزشی اساسی‌ترین گام در این زمینه است.

مهارت خلاقیت در خانه و مدرسه قابل پرورش است، و ضرورت پرداختن به آن

غیرقابل انکار؛ زیرا حیات فرد و جامعه به آن وابسته است. برای توسعه بخشیدن خلاقیت کودکان و نوجوانان و بهره‌مندی هر چه بیشتر فراگیران از آن باید پایه‌های استواری پی افکنند، و روحیه‌ی خودکارآمدی و یادگیری خودانگیز را در آنان پرورش داد و تشویق نمود تا توان و قابلیت رویارویی با مسائل زندگانی را بیابند و در آینده از خود، عملکردهای مطلوب و گره‌گشا نشان دهند.

کودکان باید در امر یادگیری، فعال باشند. در موقعیت‌های تفکر برانگیز قرار گیرند تا ذهنشان از ثبات، خارج شود و به جوش و خروش درآید، دانسته‌های خود را برای عمل به کار برند و راه و رسم کشف کردن و نوآوری را بیابند.

«لحظه‌های آفتابی»، همسو با کتاب‌های «گلستان همیشه سبز خلاقیت» و «تازه به تازه» کودکان و نوجوانان را با نکته‌هایی درباره خلاقیت و لذت اندیشیدن آشنا می‌سازد، و می‌کوشد تا روحیه‌ی نوجویی و نوآفرینی را در آنان زنده نگه دارد.

فصل اول «لحظه‌های آفتابی» برای مطالعه‌ی اولیاء و مربیان می‌باشد و سایر فصل‌ها برای مطالعه‌ی کودکان و نوجوانان. در هر فصل تمرین‌هایی گنجانده شده است که انجام آن‌ها بر عهده‌ی فراگیران است. تمرین‌ها با ■ مشخص شده‌اند. درباره‌ی مطالبی که با ● مشخص‌اند با آنان گفت و گو کنید.

از دوستان خوبم، آقایان حمید هنرجو، غلام‌حسین مرادنیان، احمد خدا دوست و سید مجتبی میرزاده که هر یک سروده‌ای با عنوان «لحظه‌های آفتابی» در اختیار این جانب قرار دادند و لحظه‌های آفتابی را زینت بخشیدند، سپاسگزارم.

زحمات خانم‌ها هیلما علائی برای نمونه خوانی و طراحي جلد و عااله فرهمند برای تهیه‌ی تصاویر جای قدردانی دارد.

حسین فرخ مهر

بهار، ۱۳۸۶